

Türkçe Fonolojik Farklılık Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe Fonolojik Farklılık Testi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31916>

Özet

Türkçe Fonolojik Farklılık Testi (TFFT), 2020 yılında Kazanoğlu, Doğan ve Logacev tarafından geliştirilmiş standartlaştırılmış bir psikolojik ölçektir. Bu test, Türkçe konuşan bireylerin fonolojik farklılık becerilerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. TFFT, dilbilimsel birimler ve görevler açısından zengin bir yapıya sahiptir ve toplam 16 alt boyutta 96 maddeden oluşmaktadır. Yapılan kapsamlı geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları, testin hem tipik gelişim gösteren hem de klinik gruplarda güvenilir ve ayırt edici sonuçlar verdiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Fonolojik farklılık, Türkçe, geçerlilik, güvenilirlik, psikometrik, dil gelişimi, değerlendirme.

Yazarlar

Deniz Kazanoğlu, Murat Doğan, Ömer Ümit Logacev

Amaç

Türkçe Fonolojik Farklılık Testi'nin (TFFT) temel amacı, Türkçe konuşan bireylerin fonolojik farklılık düzeylerini doğru, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu test, özellikle dil ve okuma güçlülüğü riski taşıyan çocukların erken teşhisinde ve gelişimlerinin takibinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Testin geliştirme süreci, Türkçe dilinin kendine özgü fonolojik yapısını dikkate alarak, dilbilimsel birimlerin ve farklı görev türlerinin kapsamlı bir temsilini sağlamıştır. Bu sayede, fonolojik farklılığın farklı bileşenlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi hedeflenmiştir.

Yapı

TFFT, bireyin konuşma dilindeki ses birimlerini (fonemler, heceler, kelimeler) tanıma, manipüle etme ve bunlar üzerinde bilinçli düşünme yeteneği olan fonolojik farklılık yapısını ölçmektedir. Ölçek, bu yapıyı 16 farklı alt boyut aracılığıyla ele almaktadır.

Ölçeğin yapısal modeli, dilbilimsel birimler (örneğin, hece, fonem) ve bu birimler üzerindeki bilişsel görevler (örneğin, birleştirme, ayırma, silme) temel alınarak oluşturulmuştur. Bu çok boyutlu yaklaşım, fonolojik farklılığın karmaşık doğasını yansıtmakta ve araştırmacılara detaylı diagnostik bilgi sunmaktadır.

Geçerlilik

Türkçe Fonolojik Farklılık Testi'nin geçerlilik analizleri, testin amaçlanan yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir:

Kapsam Geçerliliği: Testin kapsam geçerlik oranı (KGO) oldukça yüksektir ve 0.97 olarak rapor edilmiştir. Bu, test maddelerinin ölçülmek istenen yapıya yeterince temsil ettiğini göstermektedir.

Yapı Geçerliliği: Faktör analitik yöntemler kullanılarak yapılan analizler, dilbilimsel birimler ve görevler açısından ilgili yapıya doğrulamıştır. Alt testlerin kendi aralarında ve toplam test puanı ile hesaplanan korelasyonlar anlamlı bulunmuştur. Bu korelasyonlar, her bir yaş grubu için ve tüm katılımcılar için ayrı ayrı detaylı olarak hesaplanmıştır.

Ayırıcı Geçerlilik: Yapılan analizlerde, farklı yaş grupları arasında ve klinik grup (dil güçlüğü yaşıyan) ile tipik gelişim gösteren grup arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Bu sonuç, TFFT'nin farklı gelişim düzeylerini ve klinik durumları başarıyla bir şekilde ayırma yeteneğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

TFFT'nin güvenirlilik (reliability) çalmaları, testin tutarlı ve tekrarlanabilir sonuçlar ürettiğini ortaya koymuştur:

İç Tutarlılık Analizleri: Testin iç tutarlılığı oldukça yüksektir. KR-20 güvenirlik katsayısı 0.97 olarak, Spearman-Brown korelasyon katsayısı ise 0.96 olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, testin genel olarak mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Nesnellik Analizleri: Testin puanlama ve uygulama nesnellik de değerlendirilmiştir. Puanlayıcılar arasında güvenirlik için uyuma indeksi %96.7 iken, gözlemciler arasında güvenirlik için uyuma indeksi (U) %99.7 gibi çok yüksek bir değere ulaşmıştır. Bu yüksek yüzdeler, testin uygulayıcıdan bağımsız olarak tutarlı sonuçlar verdiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Yapı geçerliğini desteklemek amacıyla kullanılan faktör analizi, TFFT'nin teorik yapısının ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir. Analizler, testin temelini oluşturan dilbilimsel birimlerin (hece, fonem vb.) ve bilişsel görevlerin (ayırma, birleştirme vb.) beklenen faktör yapısını oluşturduğunu doğrulamıştır. Bu, testin gerçekten de fonolojik farklılığın çok boyutlu yapısını ölçtüğünü teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Bireysel uygulamaya uygun, performans tabanlı test.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Türkçe konuşan çocuklar.

Yaş Grubu: Orijinal çalışmada belirtilen yaş grupları (genellikle okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocuklar).

Popülasyon Detayları: Tipik gelişim gösteren gruplar ve klinik olarak dil öğrenme güçlüğü riski taşıyan gruplar üzerinde test edilmiştir.

Test Metodolojisi: Test, 16 farklı alt boyuttan oluşur. Her alt test 6 madde içerir. Toplam madde sayısı 96'dır. Maddeler, bireyin fonolojik manipülasyon becerilerini ölçmeye yönelik farklı görevleri içerir.

Anahtar Kelimeler

psikometri, dilbilimsel birimler, KR-20, Spearman-Brown, aydınlatıcı geçerlik, içerik geçerliği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Deniz Kazanoğlu

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir).

Kurum E-posta Adresleri: deniz.kazanoglu@omu.edu.tr

Yayın Adresi: Makalenin yayımlandığı tarihte sorumlu yazarın bağlı olduğu kurum adresi.

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Testin geliştirme yılı 2020'dir. Ticari kullanım ve izinler için sorumlu yazar Deniz Kazanoğlu ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kazanoğlu, D., Doğan, M., & Logacev, Ö. Ü. (2020). Türkçe Fonolojik Farklılık Testi:

Geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 22-37.

Makalenin orijinal bağlantısına turkiyeklinikleri.com adresinden ulaşılabilir.

Testin orijinal PDF dokümanı buradan indirilebilir: turkce-fonolojik-farkindalik-testi-toad.pdf

Türkçe Fonolojik Farkındalık Testi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Test, 16 alt boyuttan oluşmaktadır ve her bir alt testte 6 madde bulunmaktadır. Test toplamda 96 maddeden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM